پنجاه قطعه
برای عود

تالیف و گردآوری: حمید خوانساری

بتهوون
مرکز موسیقی بتهوون شیراز

پنجاه قطعه

برای عود

گردآوری و تنظیم:
حمید خوانساری

نشر نای
ناشر تخصصی موسیقی

بتهوون
مرکز موسیقی بتهوون شیراز

Fifty selections for Oud

Compiled and Edited by:

Hamid Khansari

نشر نی
ناشر تخصصی موسیقی

بتهوون
مرکز موسیقی بتهوون شیراز

فهرست
LIST

INTRO	6	مقدمه	
SIGNS	11	علائم	
1- Dokhtar Shirazi	14	۱- دختر شیرازی	
2- Dance 1	14	۲- رقص ۱	
3- Dance 2	15	۳- رقص ۲	
4- To biâ	15	۴- تو بیا	
5- Jân Jân	16	۵- جان جان	
6- Noumi Noumi Yaldati	16	۶- نومی نومی	
7- Shekâr-e Âhoo	17	۷- شکار آهو	
8- Aziz jounom	17	۸- عزیز جونُم	
9- Dokhtar-e Boyer Ahmadi	18	۹- دختر بویراحمدی	
10- Rashid Khân	18	۱۰- رشیدخان	
11- Majnoun	19	۱۱- مجنون	
12- Gol-e Pâmchâl	19	۱۲- گُلِ پامچال	
13- Gol Nishân	20	۱۳- گُل‌نیشان	
14- Shâlizâr	21	۱۴- شالیزار	
15- Be shab-e vaslat	22	۱۵- به شبِ وصلَت	
16- Morq-e sahar	24	۱۶- مرغِ سحر	
17- Bahâr-e delneshin	26	۱۷- بهارِ دلنشین	
18- Aqrab-e zolf-e kajat	27	۱۸- عقربِ زُلف کجت	
19- Bâzgasht	28	۱۹- بازگشت	
20-Navâee	29	۲۰- نوایی	
21- Ey Irân	30	۲۱- ای ایران	
22- Silence of the night	32	۲۲- سکوتِ شب	
23- Mosem-e Gol	33	۲۳- موسمِ گُل	
24- Segodâr	34	۲۴- سِگُدار	
25- Sâri Gelin	35	۲۵- ساری گلین	
26- Bahâr-e Delkash	36	۲۶- بهار دلکش	
27- Dashti etude	37	۲۷- تمرین دشتی	
arbi Bayât-e Tork	38	۲۸- دوضربی بیات تُرک	

بتهوون
مرکز موسیقی بتهوون شیراز

29- Ze man negâram 40
30- Zarbi shekasteh 42
31- Uskudâr 43
32- Reng-e Parichehr-o Parizâd 44
33- Ayriliq 46
34- Djermâk Aghavni 47
35- Bint El Shalabiya 48
36- Salâm 49
37- Reng-e Segâh 50
38- Khazân 52
39- Bidâd-e Zamân 54
40- Prelude No.3 56
41- Be zendân (Shooshtari) 58
42- Del-e Divâne 60
43- Layli jân 61
44- Longa 62
45- Um Saad 63
46- Isfahân etude 64
47- Suzinak 67
48- Band bâz (first part) 68
49- Band bâz (final part) 70
50- Kârvânsarâ 71

۲۹- زِمن نگارم ۴۰
۳۰- ضربیِ شکسته ۴۲
۳۱- اُسکودار ۴۳
۳۲- رِنگِ پریچهر و پریزاد ۴۴
۳۳- آیریلیق ۴۶
۳۴- جِرماک آغاونی ۴۷
۳۵- البنت الشلبیهٔ ۴۸
۳۶- سلام ۴۹
۳۷- رِنگِ سه‌گاه ۵۰
۳۸- خزان ۵۲
۳۹- بیدادِ زمان ۵۴
۴۰- پرِلودِ شماره ۳ ..... ۵۶
۴۱- به زندان (شوشتری) ۵۸
۴۲- دلِ دیوانه ۶۰
۴۳- لَیلی جان ۶۱
۴۴- لونگا ۶۲
۴۵- اُمِّ سَعد ۶۳
۴۶- تمرینِ اصفهان ۶۴
۴۷- سوزیناک ۶۷
۴۸- بندباز قسمت اول ۶۸
۴۹- بندباز قسمت پایانی ۷۰
۵۰- کاروانسرا ۷۱

بتهوون
مرکز موسیقی بتهوون شیراز

مقدمه

کتاب پیش رو شامل پنجاه قطعه است که از بین قطعات ایرانی و چند فرهنگِ نزدیک به ایران انتخاب و برای ساز عود تنظیم و تدوین شده است.

این کتاب به‌منظور پیشرفت هر چه بیشتر هنرجویان سازِ عود، در کنار و همگام با کتاب «**مبانی عودنوازی**» تألیف شده و به‌هیچ‌عنوان به‌منزلهٔ یک کتاب آموزشی مستقل به شمار نمی‌رود. هنرآموزانِ گرامی در نظر داشته باشند که می‌توانند به فراخورِ پیشرفت و یا تشویق هنرجویان، قطعاتِ این کتاب را در کنارِ یک مِتُدِ آموزشی، به ایشان آموزش دهند.

قطعات این کتاب تماماً برای اجرا با ساز عود یا بربط تنظیم شده است. در بیشتر موارد ملودی‌ها مانند اصل قطعه آورده شده‌اند و گاهی هم با تغییراتی متناسب با ساختارِ ساز عود، اما وفادار به آهنگ اصلی.

برخی نغمات محلی ایرانی جایشان در این مجموعه خالی است. ازاین‌رو که آن قطعات، پیش‌ازاین در کتاب «**مبانی عودنوازی**» آورده شده از بازنویسی دوبارهٔ آنها پرهیز نمودم. موسیقی محلّی یا فولکلور، جوهرهٔ اصلی و از ستون‌های استوار موسیقیِ هر فرهنگ و ملّتی است. پس می‌توان در کنار قطعات کلاسیک، همواره هنرجویان را با این موسیقی نیز آشنا کرد.

قطعاتی از فرهنگ‌های دیگر نظیر عرب، ترک، ارمنی، آذربایجانی و افغان در این مجموعه گنجانده‌شده تا نوازندگان عزیز با قطعاتی غیرایرانی که سال‌هاست در آن کشورها با ساز عود نواخته می‌شوند نیز آشنا شوند و اینگونه درک بهتری از ساز خود پیدا کنند؛ چه قطعاتی که منحصراً برای ساز عود ساخته‌شده و چه آنهایی که برای سازهای دیگری بوده و یا حتّی در اصل آوازی بوده‌اند و مختص ساز بخصوصی نیستند.

این‌ها قطعاً چشم‌انداز بهتری برای ما، به‌عنوان یک عودنوازِ ایرانی ایجاد خواهد کرد تا با تجربه و مقایسهٔ عودنوازی در سایرِ فرهنگ‌های غنی از این ساز، درنهایت به آنچه درخور اجرای عودنوازیِ ایرانی‌ست دست‌یابیم.

در پایان تشکر می‌کنم از حُسن همکاری و محبت دوستانی که همچون گذشته بنده را در انتشار این مجموعه نیز یاری نمودند: عُمَر بشیر، مجید وطنیان، آربی کشیشیان، هیلا فیض پور، صافی الحافظ، نوید گلدریک، نازنین سجادی، ناصر شیخ زادگان، ماهگل امامیان، شبنم وَرد، کیوان صالحی، علی‌اصغر عربشاهی و علی بوستان.

و همچنین استادان عزیزم: **حسین علیزاده، کیهان کلهر، اسماعیل واثقی و گُوکسِل باکتاگیر** جهت در اختیار قرار دادن قطعات ارزشمندشان.

نوازندگانِ عزیزی که من را در ضبط مجموعهٔ صوتیِ این اثر همراهی کردند عبارتند از:

امیرحسین مَلِکی، امیرحسین اسفندیاری، علی سبزواری، حمید کریمیان، اقبال منصور، حبیب خُرّمی، رامیز اسمعیلی، آرش بیات و مهران خانزاده.

صدابردار مجموعهٔ صوتی: رامین وطن نیا.

حمید خوانساری

خرداد ۱۳۹۹

تهران، ایران

بتهوون
مرکز موسیقی بتهوون شیراز

Introduction

The present book contains 50 selections from endeared Iranian melodies and compositions as well as those from neighboring musical cultures that have been edited and arranged for oud.

This book is meant as an educational aid for oud learners and should be used in conjunction with my earlier book named *"Oud Playing Method"* and not as a standalone method for oud playing. Oud instructors may also find it helpful to use selections that have already mentioned in my previous book, based on their own discretion and their learners' level of interest and proficiency.

All the selections in this book have been specifically arranged for oud or barbat. Most of the phrasing has been taken verbatim from the original melodies while some may have been slightly altered for better playability on oud.

Selections from Iranian folk songs that already appear in my previous book "Oud Playing Method", have been intentionally left out in order to avoid duplication. It goes without saying that ethnic and folk music is a critical component of any musical culture and should therefore be made part of the learners' repertoire.

This book also contains a few selections from neighboring musical cultures such as Arabic, Turkic, Armenian, Azerbaijanian and Afghani with the aim of deepening the learners' understanding of the instrument by studying the approaches and techniques used in these cultures. Some of these selections had originally been composed for oud while others are adaptations from other instruments or vocal compositions. It is my hope that such selections will help expand the Iranian oud players' outlook towards this instrument. Studying the various approaches to oud playing by other great musical cultures will help the Iranian oud players develop the style and techniques suited for and deserving of the rich music of this land.

In the end, I would like to express my deep gratitude to the following individuals for their support in this endeavor: Omar Bashir, Majid Vatanian, Arbi Keshishian, Hila Feizpour, Safi Al-Hafez, Navid Goldrick, Nazanin Sajjadi, Naser Sheikhzadegan, Mahgol Emamian, Shabnam Vard, Kayvan Salehi, Ali Asghar Arabshahi and Ali Boustan.

Also my special thanks goes to these wonderful artists who let me use their compositions in this book: **Hossein Alizadeh, Kayhan Kalhor, Esmail Vaseghi and Göksel Baktagir**.

Other oud players who have graciously collaborated with me in creating the audio version accompanying this book: Amir Hossein Maleki, Amir Hossein Esfandyari, Ali Sabzevari, Hamid Karimiyan, Eghbal Mansour, Habib Khorrami, Ramiz Esmaili, Arash Bayat, Mehran Khanzadeh and the sound engineer; Ramin Vatan nia.

Hamid Khansari
2020 May
Tehran, IRAN

بتهوون
مرکز موسیقی بتهوون شیراز

کوک، فواصل و فرکانس‌ها

Oud tuning. Frequencies . Intervals

راهنمای کوک عود با کمک تیونر

Guide to tuning the oud using a tuner:

فرکانس سیم‌های دست‌باز

"open string frequencies"

	C	65.4	دُ
C	D	73.4	رِ
G		98	سُل
A		110	لا
D		146.8	رِ
G		196	سُل
C		261.4	دُ

C/D

کوک

Oud tuning

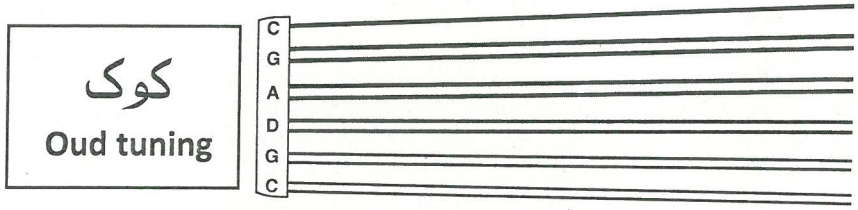

ربع پرده‌ها

quarter tones

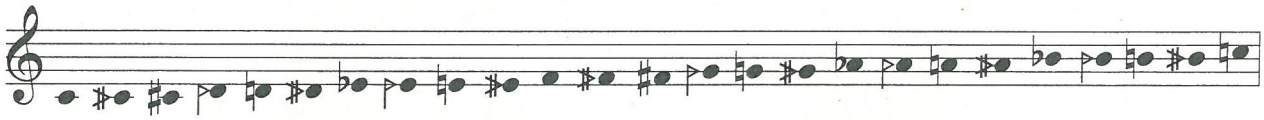

پرده کامل

a whole tone

سه‌ربع پرده

a three quarter tone

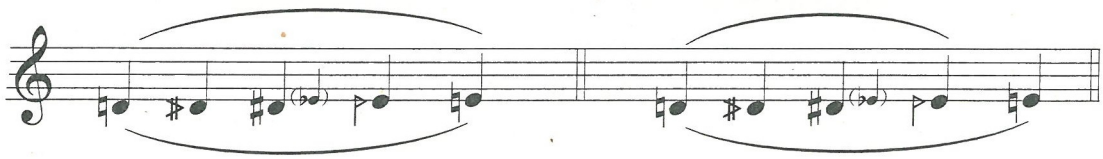

نیم‌پرده

a semi tone

ربع پرده

a quarter tone

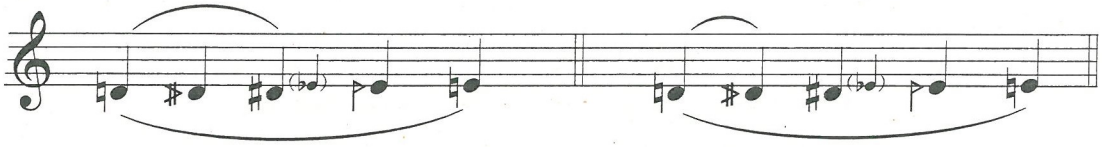

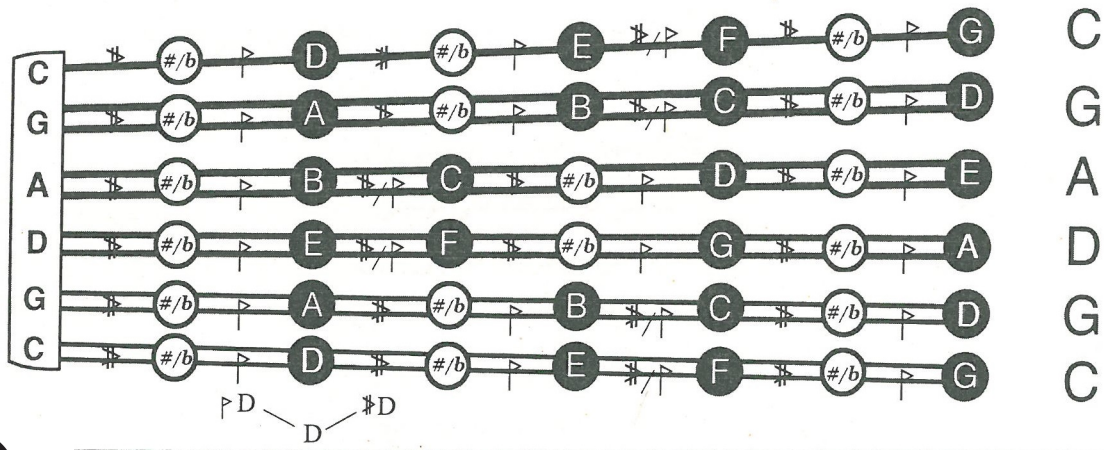

بتهوون
مرکز موسیقی بتهوون شیراز

آشنائی با علائم اجرایی در ساز عود

∧ **مضراب راست:** مضرابی که از سمت بالا بر روی سیم فرود می‌آید.

∨ **مضراب چپ:** مضرابی که از پایین به سمت بالا نواخته می‌شود.

o **نت دست‌باز:** نتی که تنها با مضراب و بدون انگشت‌گذاری نواخته شود.

.... **ریز (Teremolo):** مضراب‌های راست و چپِ ممتد بر روی یک نت.

𝄸 **دُرّاب:** دو پیش نت بسیار سریع که قبل از نت اصلی و به‌صورت راست و چپ نواخته می‌شود.

.. **دُرّاب کوتاه:** بر روی واحدهای زمانی کوتاه اعمال می‌شود و نت موردنظر را به دو واحد زمانی کوچک‌تر با مضراب چپ و راست تقسیم می‌کند که به‌سرعت نواخته می‌شود و سومین مضراب، به نتی غیرهمنام ختم می‌شود. برخلاف درّاب معمول.

tr **تریل (Trill):** مضراب راست و چپ که بر روی نت مزبور و نت بعد آن به صورت مساوی نواخته می‌شود.

⌣ **خط اتحاد:** دو نت هم‌نام و همصدا را به لحاظ زمانی به یکدیگر متصل می‌کند.

⌣ **خط اتحاد با ریز:** دو نت هم‌نام و همصدا را به لحاظ زمانی با مضراب ریز به یکدیگر متصل می‌کند.

خط اتصال: وصل دو نت غیرهمنام با یک مضراب به یکدیگر.

خط اتصال با ریز: اتصالِ دو نت غیرهمنام با ریز به یکدیگر.

o **تکیه:** اشاره‌ای با یک مضراب به نت بعدی، این تکنیک برای بیش‌از یک نت نوشته می‌شود.

G—— برای انگشت‌گذاری بر روی هرکدام از سیم‌ها از اسم لاتین آنها در بالای نت‌ها استفاده می‌کنیم.

≷ حرکتِ سریع انگشتِ دستِ چپ به سمت جلو و عقب، بر روی یک نت برای ایجاد ویبراسیون (vib) یا لرزش.

∩ اشاره به نت بعد و برگشت به نت اول، با یک مضراب بر روی نتِ اول.

∪ اشاره به نت قبل و برگشت به نت اول، با یک مضراب بر روی نتِ اول.

〰 **پژواک:** اجرای چندین تکیهٔ متوالی، فقط با یک مضرابِ راست که همانند پژواک، طنینِ آن، رو به خاموشی می‌رود.

بتهوون
مرکز موسیقی بتهوون شیراز

Glossary of performance terms and symbols for the Oud

Λ Down-stroke: A stroke of the plectrum from above a given string in a downward motion towards the string.

V Up-stroke: A stroke of the plectrum from below a given string in an upward motion towards the string.

o Open string position: A note played without the use of your finger pressing a note on the fingerboard.

... Tremolo: Quick, consistent, alternating down and up strokes on a single note.(or T)

(Doraab) Double grace notes: Two grace notes preceding the principal note for which it has been indicated. These notes are played extremely quickly in alternating down+up fashion so that the time allotted to the principal note stays intact.

.. (Short-Doraab): A quick grace note played with an up-stroke followed by the principal note played with a down-stroke.

tr Trill: Alternating down+up strokes played rapidly and evenly starting on the principal note indicated with a down-stroke, and the next note above in the scale with an up-stroke.

Tie: A line which connects two notes of identical pitch value effectively fuses the time duration of these two notes. The connected notes are treated as a single note for the time duration indicated.

Tremolo Tie: A dotted line which connects two notes of identical pitch value fusing the time duration of these two notes but played with a tremolo for the whole time duration of the connected notes.

Tie connecting two adjacent notes with different pitch values: These notes are played with a single stroke. The first note is plucked and the following note is not plucked.

Tie connecting two adjacent notes with different pitch values played with tremolo. These notes are connected with tremolo starting on the first note. Tremolo ceases on the second note.

o Fragment (takiye): The fragment is a quick allusion to the next note above the principal note which is indicated on the score. Its execution renders something between a hammer-on and dampening. Thus the full resonance of the note is not heard. Fragments will be found on more than one note in a series of notes.

G-----: To indicate fingering, Latin names are used and written above the notes on the score.

≷ Vibrato: "vib" notated above each note indicates a subtle forward and backward of the left hand finger on the fingerboard.

∩ Upper Mordent: Alternate down+up picking starting on the principal note indicated and the next note above in the scale.

U Lower Mordent: Alternate down+up picking starting on the principal note indicated and the next note below in the scale.

ı: A Trill, by one down-stroke of the plectrum

بتهوون
مرکز موسیقی بتهوون شیراز

تقدیم به استادان عزیزم:
محمد رضا ابراهیمی
منصور سینکی
و
محسن نفر

dedicated to my dear instructors:
Mohammad Rezâ Ebrâhimi
Mansour Sinaki
and
Mohsen Nafar

بتهوون
مرکز موسیقی بتهوون شیراز

دختر شیرازی
Dokhtar Shirâzi

کوک سیم یازدهم
Tune of 11th string

محلی
Folklore

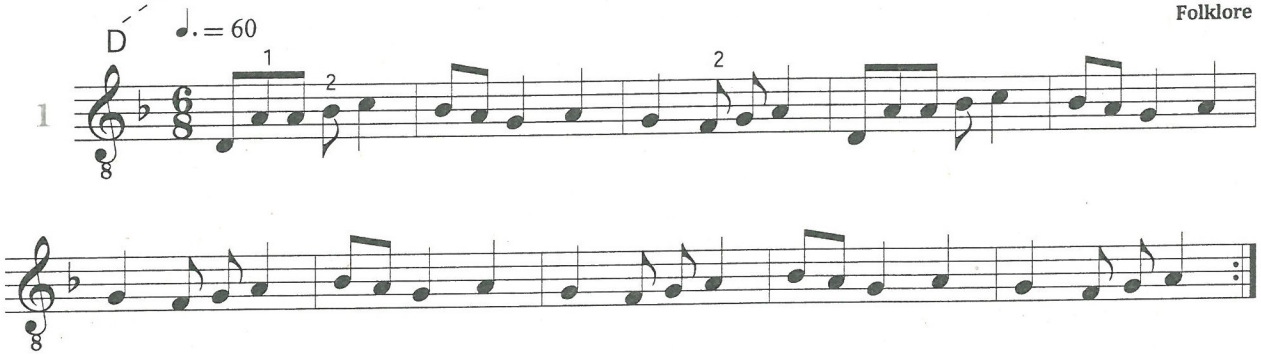

Dance 1

Alexander Chaushian
Armenian Song

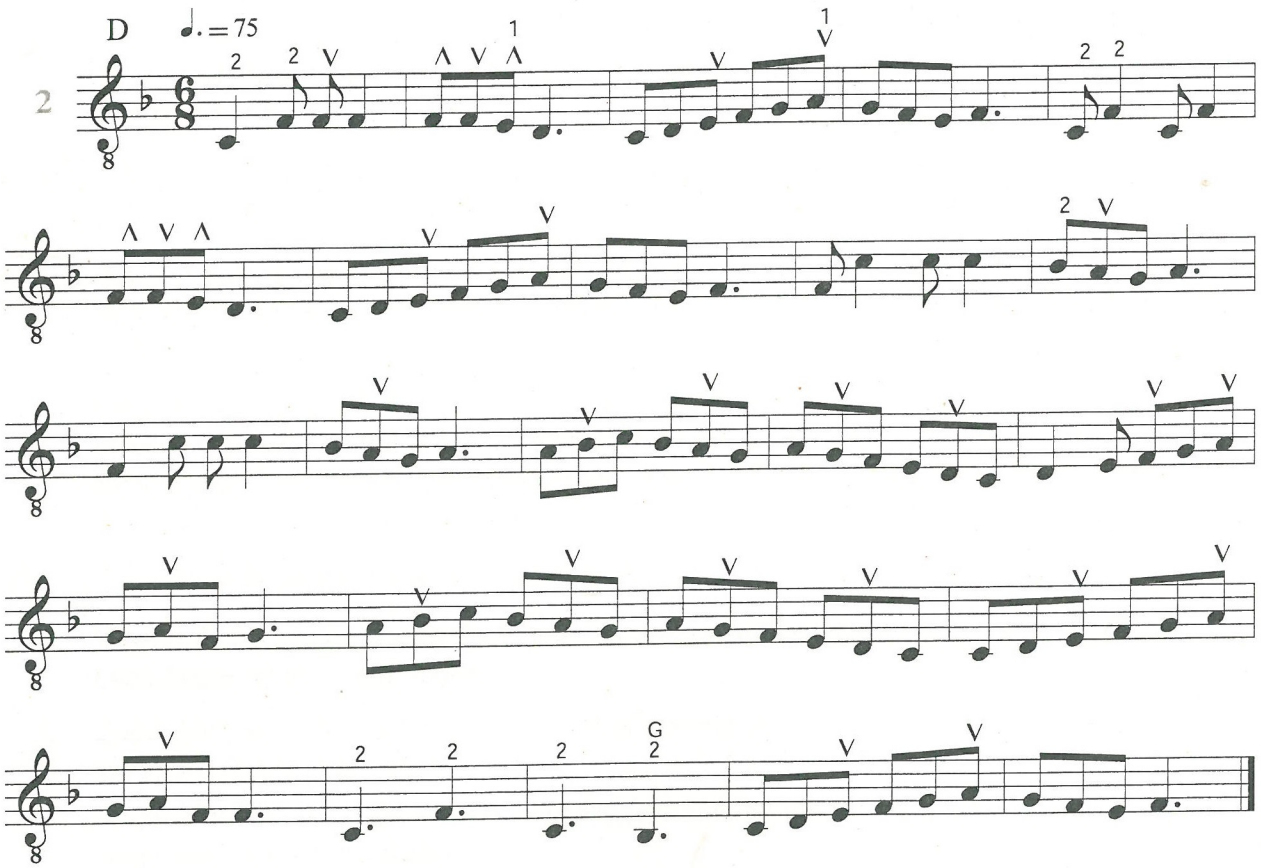

بتهوون
مرکز موسیقی بتهوون شیراز

Dance 2

Alexander Chaushian
Armenian Song

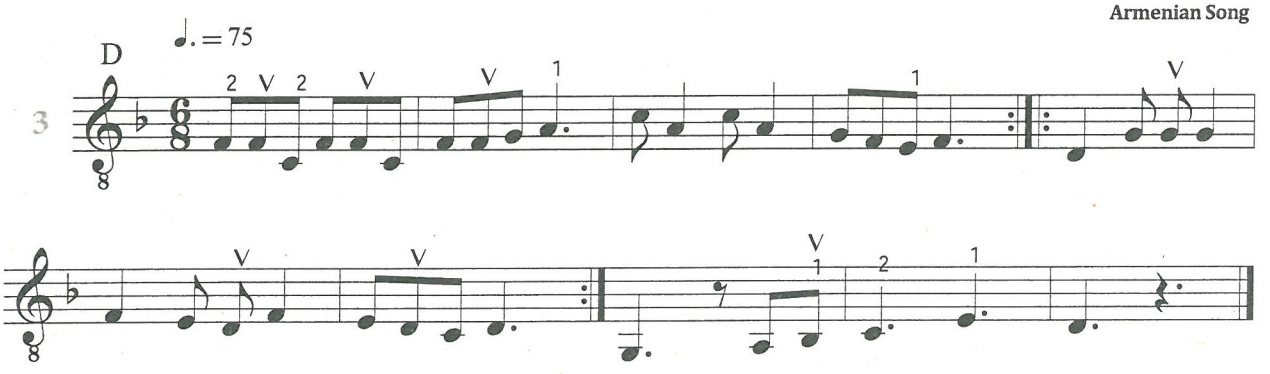

تو بیا
To Biyâ

محلی
Folklore

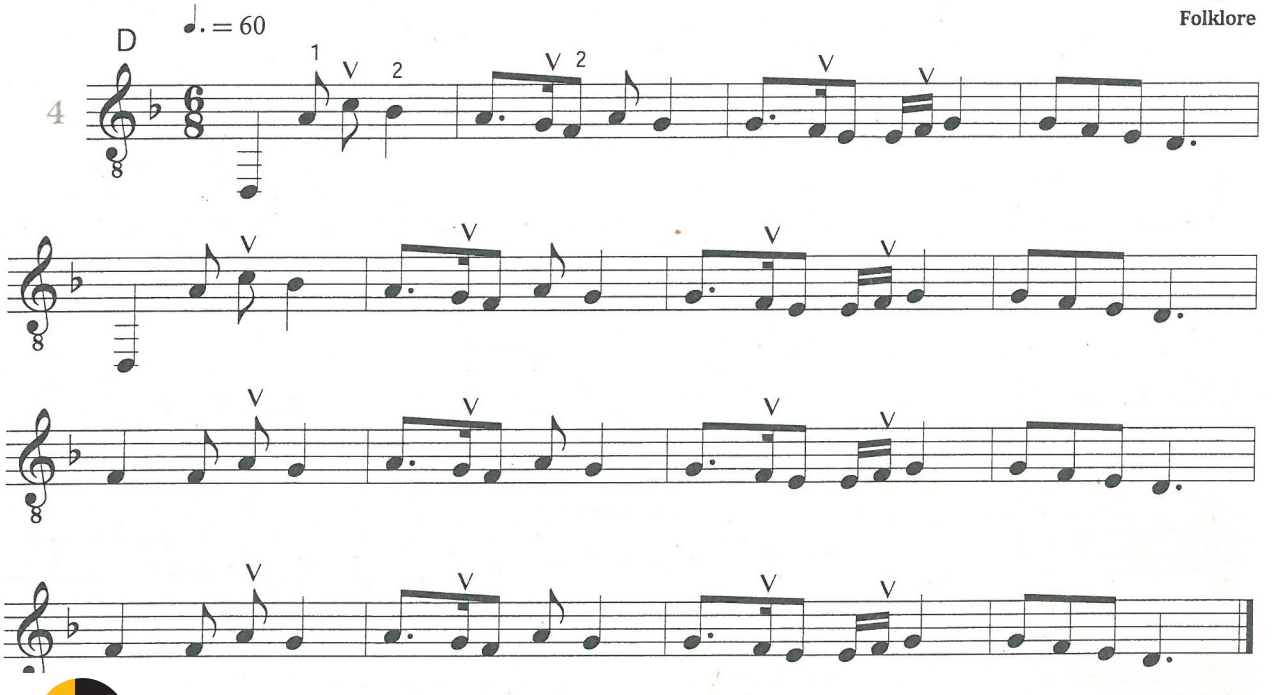

بتهوون
مرکز موسیقی بتهوون شیراز

جان جان
Jân - Jân

محلی
Folklore

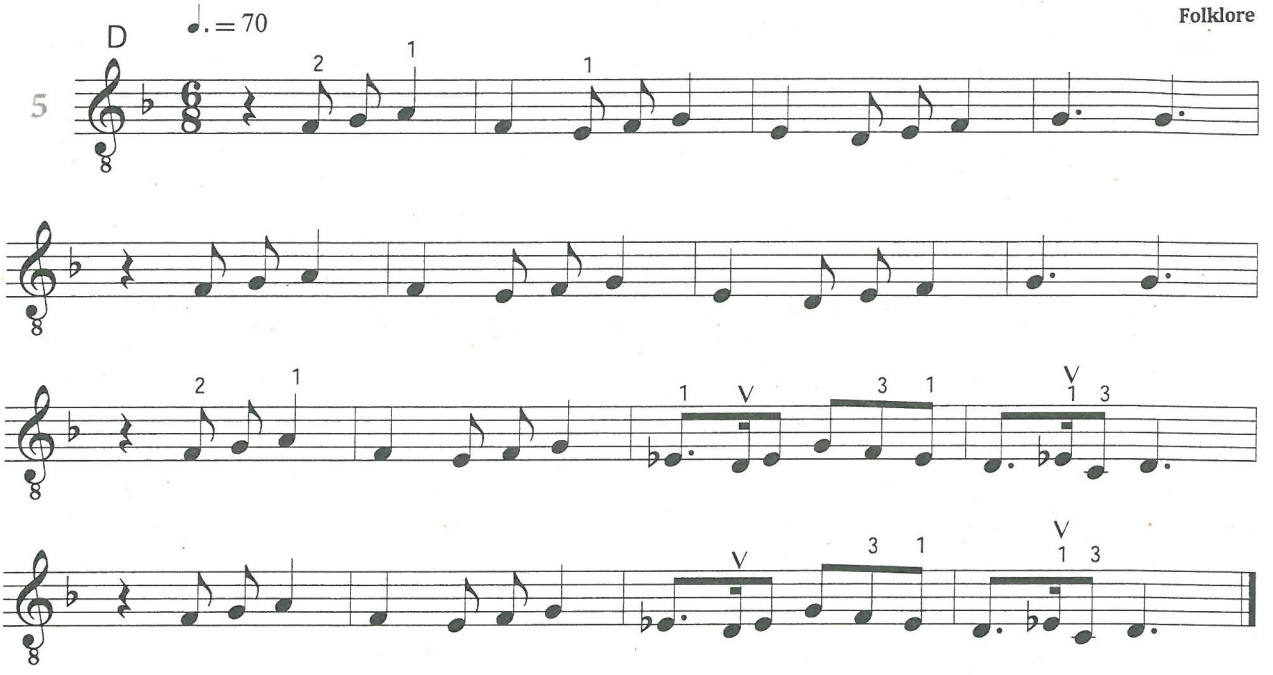

نومی نومی
Noumi, Noumi Yaldati

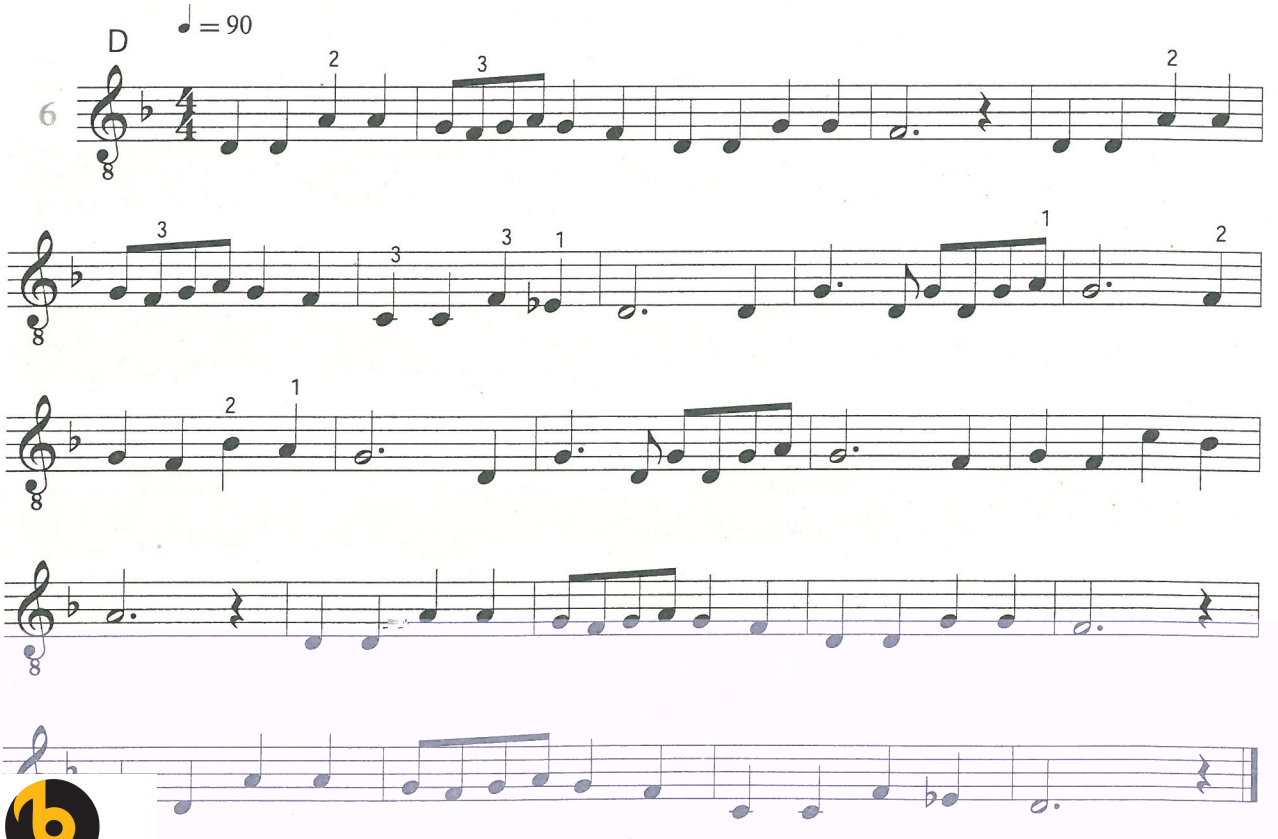

بتهوون
مرکز موسیقی بتهوون شیراز

دختر بویراحمدی
Dokhtar-e Boyer Ahmadi

محلی
Folklore

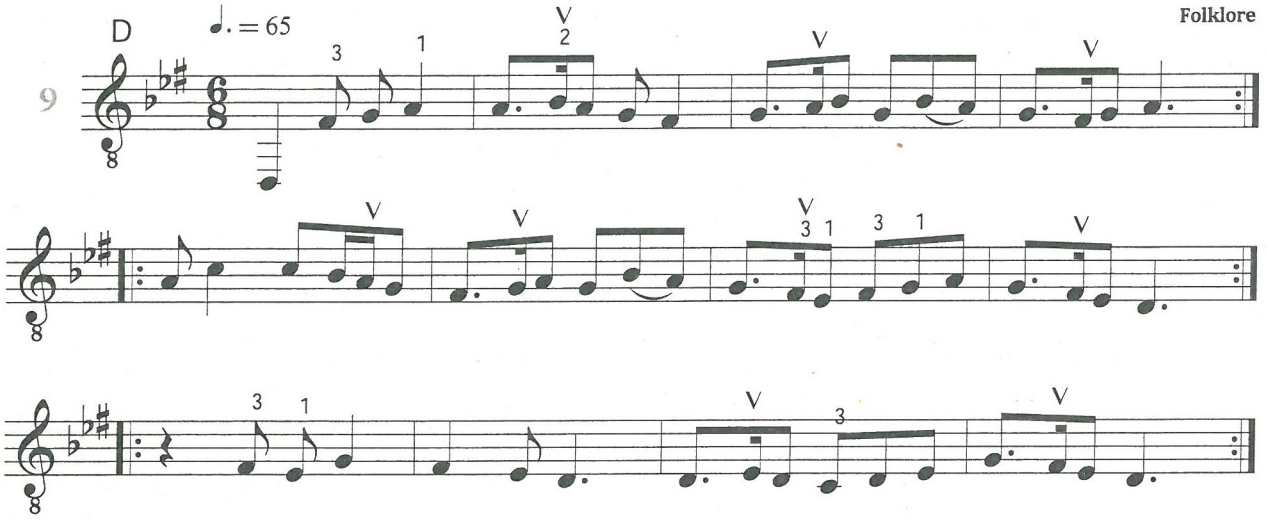

رشیدخان
Rashid Khân

محلی
Folklore

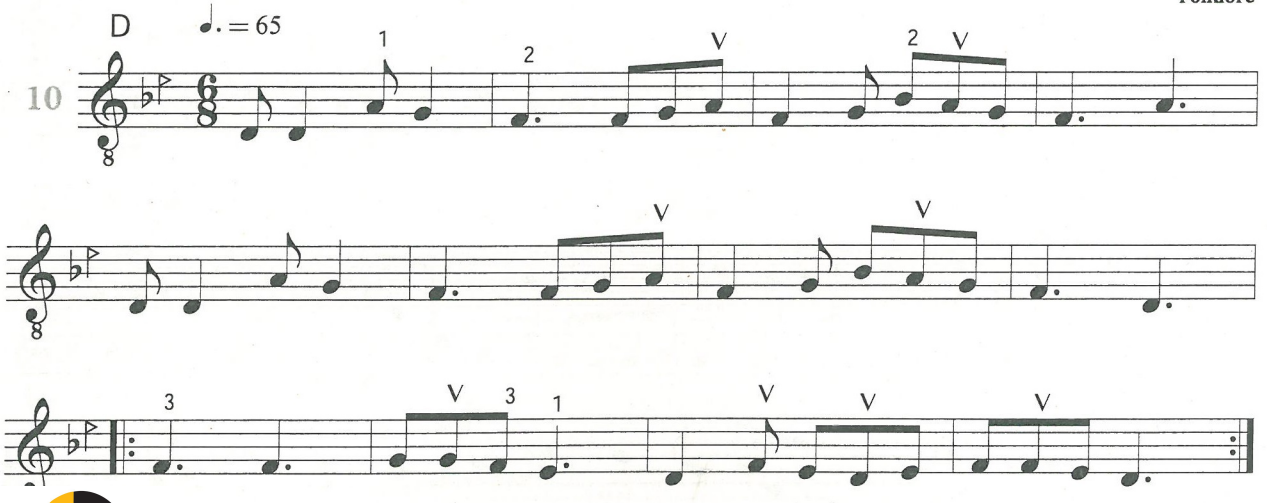

بتهوون
مرکز موسیقی بتهوون شیراز

مجنون
Majnoun

محلی
Folklore

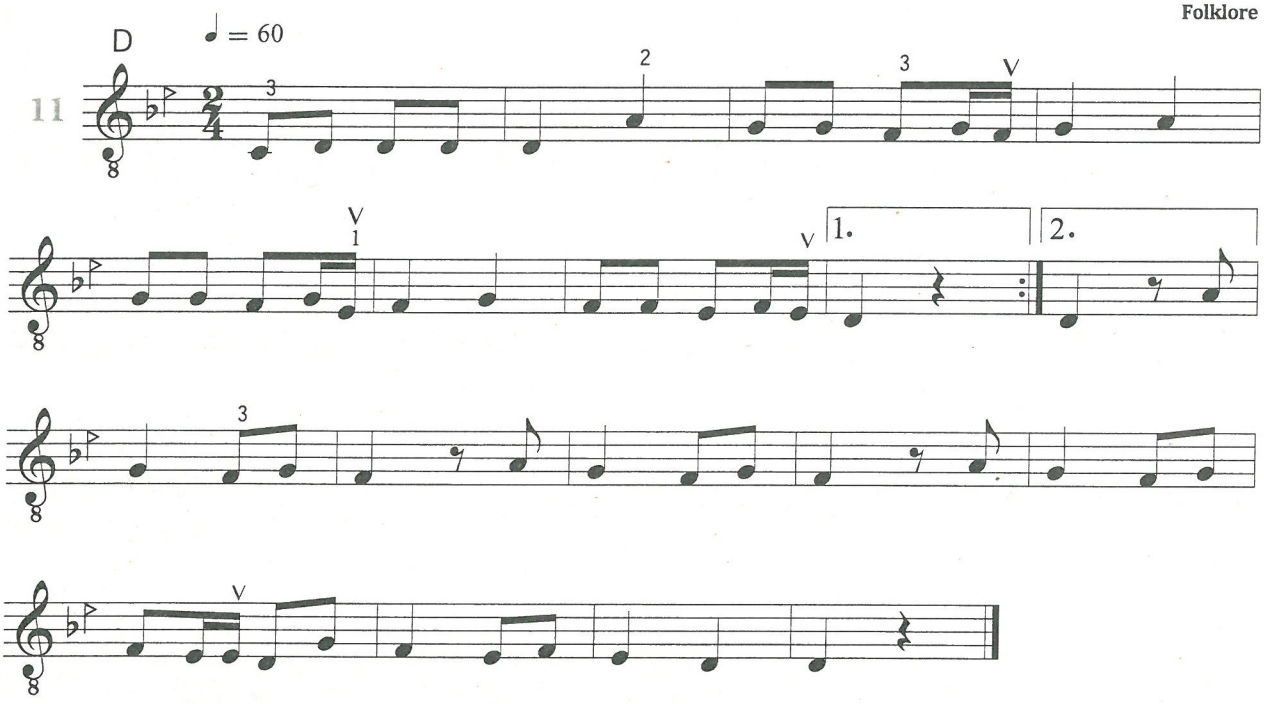

گُلِ پامچال
Gol-e Pâmchâl

محلی
Folklore

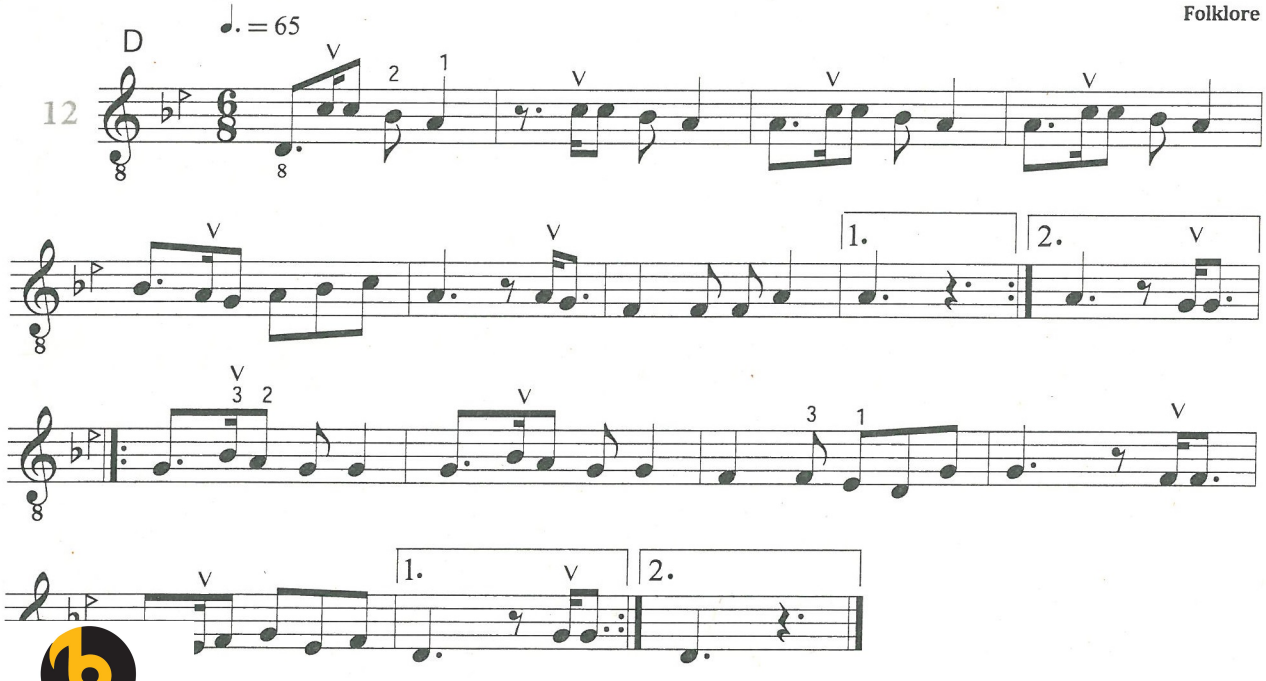

بتهوون
مرکز موسیقی بتهوون شیراز